

PRACE NAUKOWE
Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
RESEARCH PAPERS
of Wrocław University of Economics

243

Gospodarka lokalna w teorii i praktyce

Redaktorzy naukowi
Ryszard Brol
Andrzej Sztando

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2012

Recenzenci: Waldemar Budner, Piotr Bury, Janusz Kot, Danuta Stawasz

Redakcja wydawnicza: Elżbieta Kozuchowska

Redakcja techniczna i korekta: Barbara Łopusiewicz

Łamanie: Adam Dębski

Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna na stronie www.ibuk.pl

Streszczenia opublikowanych artykułów są dostępne w międzynarodowej bazie danych The Central European Journal of Social Sciences and Humanities <http://cejsh.icm.edu.pl> oraz w The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com, a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się na stronie internetowej Wydawnictwa www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie wymaga pisemnej zgody Wydawnictwa

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2012

ISSN 1899-3192

ISBN 978-83-7695-280-2

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk: Drukarnia TOTEM

Spis treści

Wstęp	11
Andrzej Sztando: Cele, priorytety i zadania w planowaniu strategicznym rozwoju lokalnego.....	13
Anna Beata Kawka: Wydatki inwestycyjne jako instrument rozwoju lokalnego gmin	27
Franciszek Adamczuk: Stymulowanie lokalnej przedsiębiorczości na obszarze pogranicza – aspekty instytucjonalne i organizacyjne	35
Marta Kusterka-Jefmańska, Bartłomiej Jefmański: Koncepcja metody oceny założeń lokalnych strategii rozwoju na przykładzie procesu konsultacji społecznych w powiecie wałbrzyskim	46
Małgorzata Rogowska: Uwarunkowania rozwoju lokalnego na przykładzie powiatu kłodzkiego	54
Hanna Adamska: Efekty rozwoju lokalnego gminy Kostomłoty po przystąpieniu do Unii Europejskiej	63
Tomasz Bąk: Wpływ emigrantów na gospodarkę lokalną w powiecie leżajskim	71
Dariusz Głuszczyk: Lokalny rynek pracy – ocena z wykorzystaniem materiałów statystycznych Banku Danych Lokalnych na przykładzie miasta na prawach powiatu Jelenia Góra	82
Andrzej Sobczyk: Ocena potencjału rozwoju lokalnego na przykładzie miasta Szczecina oraz gmin powiatu polickiego.....	94
Stanisław Korenik: Procesy i ograniczenia w rozwoju współczesnych miast ze szczególnym uwzględnieniem metropolii.....	106
Emilia Konopska-Struś: Funkcje rzemiosła w rozwoju miasta na przykładzie Wrocławia	116
Magdalena Kalisiak-Mędelka: Funkcjonowanie jednostek pomocniczych (osiedli) w Łodzi. Analiza wyników badania pilotażowego	126
Edward Wiśniewski: Zastosowanie metod taksonomicznych oraz gier kooperacyjnych w analizie zróżnicowania poziomu rozwoju gospodarczego podregionów województwa zachodniopomorskiego.....	134
Marek Kunasz: Regionalne rozgłośnie radiowe na rynku radiowym w Polsce	144
Ryszard Broł: Układ terytorialny powiatów – propozycje zmian	153
Katarzyna Cheba, Maja Kiba-Janiak: Wykorzystanie analizy czynnikowej do wielowymiarowej oceny jakości miejskich systemów transportowych na przykładzie miast średniej wielkości w Polsce.....	163

Joanna Cymerman, Marcelina Zapotoczna: Gmina jako kreator i beneficjent wartości nieruchomości	173
Artur Myna: Lokalna infrastruktura techniczna a rozwój budownictwa mieszkaniowego – obszar stykowy miasta i gminy podmiejskiej.....	184
Renata Sosnowska-Noworól: Problemy gospodarki odpadami budowlanymi i rozbiórkowymi na przykładzie Dolnego Śląska.....	194
Grzegorz Maśloch: Wybrane problemy realizacji inwestycji w jednostkach samorządu terytorialnego przy udziale środków pomocowych Unii Europejskiej	202
Urszula Markowska-Przybyła: Kapitał społeczny w rozwoju regionalnym i lokalnym	212
Katarzyna Przybyła, Alina Kulczyk-Dynowska: Transgraniczne parki narodowe a kapitał społeczny – na przykładzie KPN i KRNP	222
Bożena Kuchmacz: Lokalne grupy działania jako przejaw aktywności kapitału społecznego	229
Marian Oliński: Współpraca samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi na przykładzie powiatu lidzbarskiego	238
Zbigniew Przybyła, Marian Kachniarz: Instytucjonalne formy współpracy samorządów terytorialnych na przykładzie jeleniogórskiego zespołu miejskiego.....	249
Jacek Chądzyński: Obszary współpracy gmin z sektorem pozarządowym – prezentacja wybranych wyników badań pilotażowych.....	264
Justyna Danielewicz, Maciej Turała: Wpływ fragmentacji politycznej na współpracę między jednostkami samorządu terytorialnego.....	273
Zbigniew Grzymała: W poszukiwaniu modelu zarządzania jednostką samorządu terytorialnego	282
Jarosław Hermaszewski: Decyzje finansowe i inwestycyjne w zarządzaniu jednostką samorządu terytorialnego na przykładzie gminy Sława – praktyczne aspekty	296
Sławomir Kłosowski: Zmiany systemów zarządzania mieszkaniowym zasobem gmin w Polsce po roku 2000	307
Krzysztof Krukowski, Maciej Zastempowski: Wykorzystanie metody Project Cycle Management w administracji samorządowej	315
Józef Łobocki: Możliwości wykorzystania instytucji partnerstwa publiczno-prywatnego w procesie zarządzania jednostkami samorządu terytorialnego.....	323
Magdalena Mischuk: Elementy stymulacyjne w polityce podatkowej wybranych miast.....	333
Paweł Piątkowski: Dług jednostek samorządu terytorialnego w okresie kryzysowym. Kierunki rozwoju	343
Jacek Sierak: Konstrukcja wskaźników zadłużenia a ocena zdolności kredytowej jednostki samorządu terytorialnego	352

Tomasz Uryszek: Struktura dochodów gmin w Polsce a ich samodzielność dochodowa.....	362
Wiesława Cieślewicz: Rozwój specjalnych stref ekonomicznych w Polsce ...	372
Tomasz Kołakowski, Andrzej Raszkowski: Badanie efektywności pomocy publicznej udzielonej przez samorządy inwestorom zagranicznym na przykładzie WSSE „INVEST-PARK”	383
Wioleta Palewska: Funkcjonowanie Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST-PARK” w otoczeniu lokalnym – aspekt społeczny (oddziaływanie strefy na wałbrzyski rynek pracy)	398
Maciej Popławski: Wpływ Legnickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej na rozwój gospodarczy podregionu legnickiego	406
Andrzej Raszkowski: Promotion mix w strategii promocji miasta.....	417
Elżbieta Nawrocka: Działania innowacyjne podmiotów gospodarczych a problem wiedzy niedoskonałej	426
Dariusz Zawada: Walory użytkowe jako czynnik konkurencyjności miasta	439
Natalia Bartkowiak, Walenty Pocza: Przestrzenne zróżnicowanie aktywności władz lokalnych w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na obszarach wiejskich Wielkopolski.....	453
Karol Krajewski: Znaczenie rynków rolnych w rozwoju gospodarki lokalnej i ożywieniu małych miast.....	464
Stefan Zawierucha: Badania ankietowe w procesie identyfikacji struktury funkcjonalnej gminy. Kilka uwag metodologicznych.....	473
Agnieszka Wojewódzka-Wiewiórska: Dynamika rozwoju gmin wiejskich województwa mazowieckiego	484
Jarosław Uglis: Miejsce agroturystyki w dywersyfikacji gospodarki wsi	495
Mirosław Struś, Bogusław Wijatyk: Program Odnowa Wsi jako instrument aktywizacji obszarów wiejskich.....	505
Dagmara Dziewulska, Michał Gawlikowski, Paweł Łazarewicz, Natalia Sochacka: Sondażowa diagnoza jakości administracyjnej obsługi klientów w gminnych strukturach samorządowych na przykładzie Urzędu Miejskiego w Przemkowie	515

Summaries

Andrzej Sztando: Objectives, priorities and tasks in local development strategic planning	26
Anna Beata Kawka: Capital expenditures of communes as an instrument of local development	34
Franciszek Adamczuk: Stimulating of local entrepreneurship on borderland: institutional and organizational aspects	45

Marta Kusterka-Jefmańska, Bartłomiej Jefmański: The concept of the assessment method of the assumptions of local strategies development on the example of the process of social consultations in Wałbrzych county	53
Małgorzata Rogowska: Determinants of local development on the example of Kłodzko district.....	62
Hanna Adamska: Effects of local development of Kostomłoty community after joining the European Union.....	70
Tomasz Bąk: The impact of economic emigrants on the local economy in Leżajsk county.....	81
Dariusz Głuszczyk: Local labour market – an assessment using statistical data of the Local Data Bank on the example of the city and district of Jelenia Góra.....	93
Andrzej Sobczyk: Evaluation of the potential of local development on the example of Szczecin and Police district.....	105
Stanisław Korenik: Processes and barriers in the development of contemporary cities with special emphasis on metropolis.....	115
Emilia Konopska-Struś: Functions of craft in the development of the city on the example of Wrocław.....	125
Magdalena Kalisiak-Mędelska: Activity of auxiliary units in Łódź according to their bodies. Analysis of pilot survey.....	133
Edward Wiśniewski: Application of taxonomic methods and cooperation games in the analysis of employment differentiation of subregions of West Pomerania Voivodeship.....	143
Marek Kunasz: Public regional broadcasting stations on the radio market in Poland.....	152
Ryszard Broł: Network of counties – changes proposal.....	162
Katarzyna Cheba, Maja Kiba-Janiak: Use of factor analysis for multidimensional evaluation of quality of city transport systems on the example of medium-sized cities in Poland.....	172
Joanna Cymerman, Marcelina Zapotoczna: Borough as a creator and beneficiary of property value.....	183
Artur Myna: Local technical infrastructure and development of housing construction – the adjoining area of town and rural municipality.....	193
Renata Sosnowska-Noworól: The problem of construction and demolition waste management on the example of Lower Silesia.....	201
Grzegorz Maśloch: Selected problems of the implementation of an investment project in self-government units using the foreign aid budget of the European Union.....	211
Urszula Markowska-Przybyła: Social capital in regional and local development.....	221
Katarzyna Przybyła, Alina Kulczyk-Dynowska: Cross-border national parks and social capital – on the example of KPN and KRNAP.....	228

Bożena Kuchmacz: Local action groups as a manifestation of social capital activity	237
Marian Oliński: Cooperation between local government and non-governmental organizations – Lidzbark county case study	248
Zbigniew Przybyła, Marian Kachniarz: Institutional forms of cooperation of local government on the example of Jelenia Góra urban area.....	263
Jacek Chądzyński: Areas of co-operation between communities and non-governmental sector – presentation of selected results of pilot study.....	272
Justyna Danielewicz, Maciej Turała: Impact of political fragmentation on cooperation among local governments	281
Zbigniew Grzymała: In seeking the model of self-government management	295
Jarosław Hermaszewski: Financial and investment decisions in local government management based on the example of Sława administrative unit – practical aspects	306
Sławomir Kłosowski: Changes of local authorities property management systems after the year 2000	314
Krzysztof Krukowski, Maciej Zastempowski: Project cycle management method application in the local government administration	322
Józef Łobocki: The possibilities of the utilization of Public-Private Partnership Tools in the process of managing of local government units	332
Magdalena Miszczuk: Stimulating elements in tax policy of selected cities .	342
Paweł Piątkowski: Public debt of local authorities after crisis. The directions of development.....	351
Jacek Sierak: The construction of indicators of indebtedness and the assessment of the creditworthiness of self-government units	361
Tomasz Uryszek: Revenue structure of communes in Poland and their fiscal autonomy	371
Wiesława Cieślewicz: Special economic zones development in Poland.....	382
Tomasz Kołakowski, Andrzej Raszkowski: Efficiency analysis of state aid granted by local government to foreign investors located in Wałbrzych SEZ “INVEST-PARK”	397
Wioleta Palewska: Functioning of Wałbrzych Special Economic Zone “INVEST-PARK” in local environment social aspect (the effect of the zone on Wałbrzych labour market).....	405
Maciej Popławski: The influence of Legnica Special Economic Zone on the economic development of the Legnica subregion	416
Andrzej Raszkowski: Promotion mix in the strategy of town promotion.....	425
Elżbieta Nawrocka: Innovative activities of economic entities and problems of imperfect knowledge	438
Dariusz Zawada: Usable qualities as a factor of towns’ competitiveness	452
Natalia Bartkowiak, Walenty Poczta: Activity of local authorities from Wielkopolska Voivodeship in the acquisition of UE funds.....	463

Karol Krajewski: The role of agrifood markets in local market development and the revival of small towns.....	472
Stefan Zawierucha: Survey research in the process of identification of functional structure of commune. Some methodological remarks	483
Agnieszka Wojewódzka-Wiewiórska: Development dynamics of rural communes in Masovian Voivodeship.....	494
Jarosław Uglis: Agritourism in rural economy diversification.....	504
Mirosław Struś, Bogusław Wijatyk: The Revival of the Village as the instrument of country areas activation.....	514
Dagmara Dziewulska, Michał Gawlikowski, Paweł Łazarewicz, Natalia Sochacka: A survey diagnosis of administrative quality of customer service in communal authorities on the example of the municipal office in Przemków	524

Maciej Popławski

Wyższa Szkoła Oficerska Wojsk Lądowych we Wrocławiu

WPLYW LEGNICKIEJ SPECJALNEJ STREFY EKONOMICZNEJ NA ROZWÓJ GOSPODARCZY PODREGIONU LEGNICKIEGO

Streszczenie: Specjalne strefy ekonomiczne są stosunkowo nowym instrumentem polityki regionalnej państwa. Od lat toczy się dyskusja między ich zwolennikami a przeciwnikami. Artykuł jest próbą oceny wpływu Legnickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej na rozwój podregionu legnickiego w latach 2001–2009. W analizie przyjęto dwie zmienne: poziom zatrudnienia oraz poziom inwestycji. Analiza porównawcza przyjętych wielkości w porównaniu z ich odpowiednikami w całym podregionie pozwoliła stwierdzić, że wpływ strefy na rozwój gospodarczy podregionu jest niewielki. Pod uwagę wzięto również dane o utworzonych miejscach pracy trzech największych inwestorów w strefie, gdzie rzeczywista wielkość zatrudnienia zdecydowanie przekraczała deklarowaną.

Słowa kluczowe: Legnicka Specjalna Strefa Ekonomiczna, analiza porównawcza, poziom zatrudnienia, poziom inwestycji, rozwój gospodarczy.

1. Wstęp

Przemiany ustrojowe, zapoczątkowane w Polsce w 1989 r., zmieniły nie tylko polityczne, ale i gospodarcze oblicze kraju. Podjęto wyzwanie dopasowania struktur społeczno-gospodarczych do zasad polityki rynkowej. Efektywność zmian charakteryzowała się dużym zróżnicowaniem przestrzennym. Wiele regionów bez większych przeszkód przystosowało się do nowych warunków ekonomicznych, jednak w wielu pozostałych nastąpiła koncentracja negatywnych skutków reform. Spadek produkcji, rosnące bezrobocie oraz wzrost niewykorzystanych zasobów produkcyjnych spowodowały znaczne zachwianie struktury gospodarczej licznych regionów Polski. Skala problemów wykluczyła samodzielne ich rozwiązanie przez władze lokalne [Popławski 2009, s. 91–101].

Specjalne strefy ekonomiczne (dalej SSE) są stosunkowo nowym instrumentem polityki regionalnej państwa [Cieślik 2005, s. 95]. Ich funkcjonowanie reguluje *Ustawa z dnia 20 października 1994 roku o specjalnych strefach ekonomicznych* (DzU z 2007 r., nr 42, poz. 274). Od lat toczy się dyskusja między zwolennikami a przeciwnikami uprzywilejowania obejmujących je obszarów. Jedni widzą w nich

instrument stwarzający szansę na rozwój regionów, inni zaś wskazują na jego wadliwość [Kołomycew 2008, s. 57]. Obecnie w Polsce funkcjonuje 14 SSE: EURO-PARK Mielec, Suwalska SSE, Katowicka SSE, Legnicka SSE, Łódzka SSE, Wałbrzyska SSE, Kamiennogórska SSE, Kostrzyńsko-Słubicka SSE, Słupska SSE, SSE „Starachowice”, Tarnobrzaska SSE, Pomorska SSE, Warmińsko-Mazurska SSE, Krakowski Park Technologiczny [www.mg.gov.pl]. W województwie dolnośląskim działają trzy SSE, powołane na podstawie *Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 kwietnia 1997 r. w sprawie ustanowienia legnickiej specjalnej strefy ekonomicznej* (DzU nr 44, poz. 274 z późn. zm.).

Celem niniejszego opracowania jest próba oceny wpływu funkcjonowania Legnickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (dalej LSSE) na rozwój gospodarczy podregionu legnickiego. Analizę przeprowadzono na podstawie dwóch zmiennych: wielkości zatrudnienia oraz nakładów inwestycyjnych. Materiały źródłowe obejmują dane udostępnione przez LSSE, zwłaszcza dane o najważniejszych inwestorach działających w strefie w przekroju czasowym lat 2001–2009 (data wydania zezwolenia, liczba nowych i utrzymanych miejsc pracy, wartość inwestycji zrealizowanych przez poszczególne firmy oraz wielkość deklarowanych inwestycji i miejsc pracy). Wtórny materiał badawczy obejmuje dane statystyczne GUS zawarte w Rocznikach Statystycznych Województwa Dolnośląskiego za kolejne lata 2001–2009, informacje zawarte na stronie Ministerstwa Gospodarki i LSSE, artykuły z prasy specjalistycznej oraz literatury przedmiotu.

2. Charakterystyka Legnickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej

LSSE obejmuje obszar 1041,84 ha – miasta: Chojnów, Głogów, Legnica, Lubin, Złotoryja, oraz gminy: Chojnów, Gromadka, Legnickie Pole, Miękinia, Polkowice, Prochowice, Przemków, Środa Śląska [Brezdeń, Spallek 2008]. Obszar ok. 417 ha strefy to tereny inwestycyjne typu *greenfield*, które przeznaczone zostały pod inwestycje usługowe i przemysłowe – zakładanie nowych przedsiębiorstw (od podstawy), które bezpośrednio powodują powstawanie nowych miejsc pracy [Lizińska 2010, s. 219]. Celem powołania LSSE było przeciwdziałanie negatywnym skutkom transformacji gospodarczej, zagospodarowanie terenów zdegradowanych przez wojska ZSRR, przeciwdziałanie bezrobociu oraz stworzenie alternatywy dla dotychczasowej monokultury przemysłu miedziowego [Gibuła 2004, s. 267]. Strefa ma działać do 31 grudnia 2020 r.

Organem zarządzającym strefą jest Legnicka Specjalna Strefa Ekonomiczna SA, której funkcjonowanie oparte jest na przepisach *Ustawy z dnia 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych*, kodeksu spółek handlowych, *Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 2008 r. w sprawie Legnickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej* (DzU nr 232, poz. 1553), *Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2008 r. w sprawie pomocy publicznej udzielanej przedsiębiorcom działającym na podstawie zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej*

na terenach specjalnych stref ekonomicznych (DzU z 2008 r., nr 232, poz. 1548 z późn. zm.), jak również na innych obowiązujących przepisach. Głównym udziałowcem w strefie jest Skarb Państwa, który posiada 55,32% głosów, oraz samorządy lokalne, w tym m.in.: gmina Polkowice (18,8%), Złotoryja (4,64%), Gromadka (2,7%), Legnica (1,15%) i Warta Bolesławiecka (1,16%). Ponadto ważnym udziałowcem jest Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska (15,46%) [www.lsse.eu].

3. Wiodący inwestorzy w Legnickiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej

Inwestorzy lokujący swą działalność na terenie LSSE przyczyniają się do szeroko rozumianego rozwoju gospodarczego regionu głównie ze względu na tworzenie nowych, atrakcyjnych miejsc pracy oraz transfer *high-tech*. Od początku istnienia strefy wiodąca jest branża motoryzacyjna. Najważniejszych inwestorów strefy przedstawia tab. 1.

Tabela 1. Inwestorzy w Legnickiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej

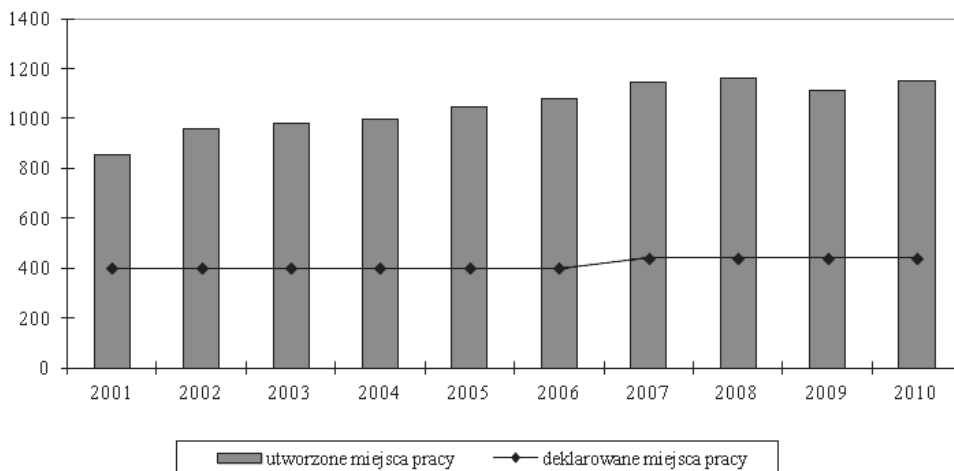
Inwestor	Kraj pochodzenia	Sektor
Volkswagen Motor Polska Sp. z o.o./Volkswagen AG	Niemcy	motoryzacyjny
Sitech Sp. z o.o./Sitech Sitztechnik GmbH	Niemcy	motoryzacyjny
Winkelmann Sp. z o.o.	Niemcy	metalowy
Gates Polska Sp. z o.o.	USA/Wielka Brytania	motoryzacyjny
TBMeca	Japonia/Francja	motoryzacyjny
Royal Europa Sp. z o.o.	Kanada	budowlany
Faurecia Legnica Sp. z o.o./Faurecia	Francja	motoryzacyjny
Brugman Fabryka Grzejników Sp. z o.o.	Holandia	metalowy
C+P Systemy Meblowe Sp. z o.o.	Niemcy	meblowy
Sanden Manufacturing Polska Sp. z o.o.	Japonia	motoryzacyjny
Voss Automotive Polska Sp. z o.o.	Niemcy	motoryzacyjny
Wezi-tec Sp. z o.o.	Niemcy	tworzywa sztuczne

Źródło: www.paiz.gov.pl, z 11.07.2011.

3.1. Volkswagen Motor Polska Sp. z o.o.

Firma Volkswagen Motor Polska Sp. z o.o. zlokalizowana jest w podstrefie Polkowice, na jej terenie działa fabryka produkująca silniki. Firma oferuje wysokoprężne jednostki napędowe o najnowocześniejszej konstrukcji, dzięki którym zostaje zmniejszona ilość zużytego paliwa oraz ilość wydzielanych spalin, przy jednoczesnym stosowaniu procesów produkcyjnych przyjaznych dla środowiska [www.vwmp.com.pl]. Fabryka została otwarta w 1999 r., rozpoczęto w niej produkcję silników dla wszystkich jednostek koncernu Volkswagena na terenie Niemiec (Emden, Kas-

sel, Hanower, Mozela), jak również w Polsce (w Poznaniu), Belgii, Portugalii, Chinach, RPA i Meksyku. W Polkowicach odbywa się produkcja silników do 17 modeli aut [Matykowski, Tobolska 2009, s. 112]. Oprócz silników diesla koncern ma zamiar produkować także silniki benzynowe, co będzie się wiązało z koniecznością powiększenia fabryki. Realizacja tego przedsięwzięcia będzie się odbywać w ramach autorskiego projektu Motor Polska 18, który przewiduje maksymalizację wydajności procesów technologicznych oraz poziomu jakości [www.polkowice.pl].

Rys. 1. Zatrudnienie w Volkswagen Motor Polska Sp. z o.o. w latach 2001–2010

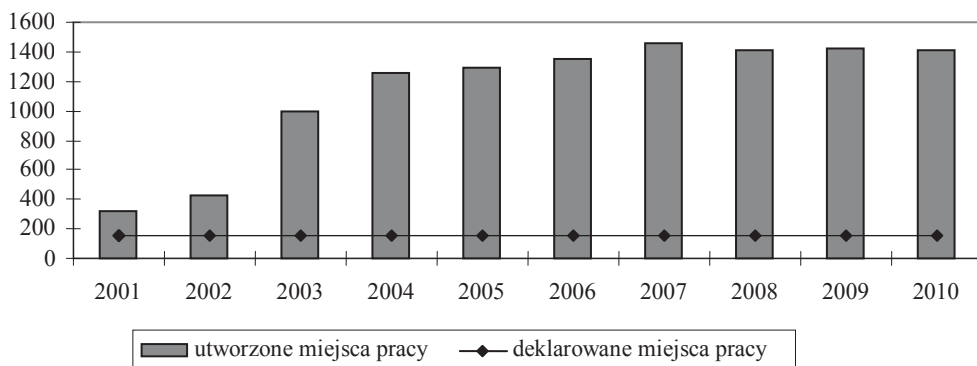
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych LSSE 2011.

Lokalizację inwestycji Volkswagena w Polkowicach uwarunkowały cechy infrastrukturalne regionu oraz bliskość granicy polsko-niemieckiej, co ma szczególne znaczenie, gdyż produkty Volkswagena eksportowane są głównie do Europy Zachodniej [www.bip.ug.polkowice.pl]. Zezwolenie na prowadzenie działalności w LSSE Volkswagen Motor Polska Sp. z o.o. otrzymała 23.06.1999 r., a prace rozpoczęto zaledwie dwa miesiące później. Chcąc się rozwijać, firma podjęła decyzję o budowie kolejnej fabryki, na którą otrzymała kolejne zezwolenie 28.02.2007 r. – działalność związana z tym zezwoleniem została rozpoczęta 7.04.2009 r. W związku z rozbudową fabryki zwiększyło się również deklarowane zatrudnienie. Liczba zatrudnionych pracowników w latach 2001–2010 waha się od 800 do ok. 1200.

3.2. Sitech Sp. z o.o.

Sitech Sp. z o.o., operująca w Polkowicach, została założona w 1998 r. przez spółki Volkswagen AG (49% udziałów) oraz KWD GmbH (51% udziałów), produkcja zaś ruszyła rok później. W sierpniu 2003 r. firma stała się stuprocentową spółką zależną od Volkswagen AG.

Firma Sitech specjalizuje się w produkcji siedzeń samochodowych. W zakładzie w Polkowicach odbywa się produkcja metalowych stelaży siedzeń dla koncernu Volkswagena. Wysoki poziom wydajności fabryki jest efektem korzystania z najnowocześniejszych urządzeń lakierniczych i spawalniczych. Warto dodać, że od 2011 r. firma współpracuje z Politechniką Wrocławską, stosując nowoczesną laserową technologię spawania. Kolejnym naukowym partnerem firmy w zakresie prac naukowo-badawczych jest Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu [www.sitech-sitztechnik.de].

Rys. 2. Wielkość zatrudnienia w Sitech Sp. z o.o. w latach 2001–2010

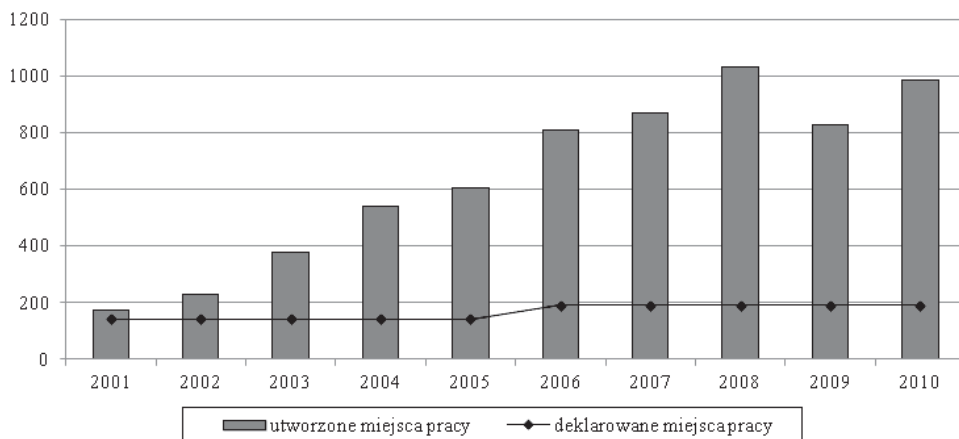
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych LSSE 2011.

Zezwolenie na prowadzenie działalności w LSSE firma uzyskała 21.06.1999 r., rozpoczęła ją 10.07.1999. Powierzchnia działki, na której mieści się Sitech Sp. z o.o., wynosi 8 ha. Deklarowane zatrudnienie to 150 osób, choć rzeczywiste jest zdecydowanie wyższe – w szczególności od roku 2003. Stan zatrudnienia na IV kwartał 2010 wyniósł 1414 osób (rys. 2).

3.3. Winkelmann Sp. z o.o.

Firma Winkelmann zajmuje się produkcją pojemnościowych podgrzewaczy wody, ciśnieniowych naczyń wyrównawczych do instalacji grzewczych, a także części dla przemysłu samochodowego. Firma została założona w 1998 r. na terenie podstrefy Legnica i funkcjonowała jako SBT Polska Sp. z o.o. do 2004 r., kiedy to zmieniono jej nazwę na Winkelmann Sp. z o.o. W 1999 r. przedsiębiorstwo wybudowało swoją pierwszą fabrykę podgrzewaczy do wody i ciśnieniowych naczyń wyrównawczych do instalacji grzewczych. Druga fabryka, powstała w 2007 r., nakierowana jest na produkcję części dla przemysłu motoryzacyjnego. Obecnie Winkelmann jest największym pracodawcą w mieście Legnica. Firma nie tylko ma swój udział w rozwoju gospodarczym podregionu, ale również realizuje misję społeczną poprzez wyposażanie Centrum Kształcenia Praktycznego w sprzęt, dzięki któremu uczniowie

z Zespołu Szkół Elektryczno-Mechanicznych i Zespołu Szkół Samochodowych mogą przygotowywać się do zawodu programisty i operatora maszyn CNC¹. Ponadto Winkelmann wybudował plac zabaw w Legnicy oraz wsparł finansowo odbudowę zniszczonego podczas huraganu parku [www.gazetawroclawska.pl].

Rys. 3. Zatrudnienie w Winkelmann Sp. z o.o. w latach 2001–2010

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych LSSE 2011.

Winkelmann Sp. z o.o. zezwolenie na prowadzenie działalności na terenie LSSE otrzymał 27.05.1998 r., a rozpoczął ją 1.07.1999 r. W roku 2006 firma uzyskała kolejne zezwolenie, jednakże działalność na jego podstawie nie została jeszcze podjęta (stan na IV kw. 2010 r.). Wielkość zatrudnienia w firmie przedstawia rys. 3.

4. Wpływ Legnickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej na zatrudnienie oraz inwestycje w podregionie legnickim

Analiza wpływu LSSE na rozwój gospodarczy podregionu legnickiego dokonana została na podstawie oceny dwóch zmiennych: wielkości zatrudnienia oraz inwestycji w strefie na tle wielkości zatrudnienia oraz inwestycji w całym podregionie.

4.1. Wielkość zatrudnienia w podregionie legnickim i LSSE

Analizę zatrudnienia w LSSE oraz w podregionie legnickim przedstawia tab. 2.

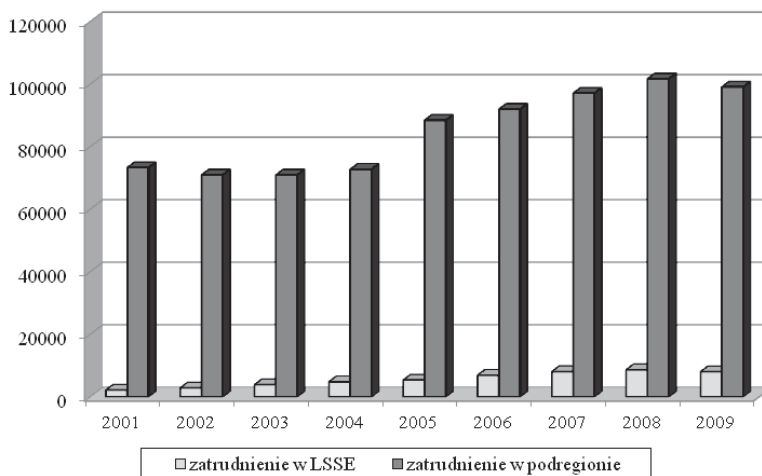
¹ CNC (ang. *Computerized Numerical Control*) – czyli komputerowe sterowanie urządzeń numerycznych – układ sterowania numerycznego, wyposażony w mikrokomputer, który można dowolnie interaktywnie zaprogramować. Termin zwykle używany jest w odniesieniu do obróbki materiałów za pomocą komputerowo sterowanych urządzeń (tj. frezarki, tokarki czy elektrodrążarki) zdolnych czytać standardowy kod sterujący G code. Obróbka CNC pozwala na szybkie, precyzyjne i wysoce powtarzalne wykonanie często bardzo złożonych kształtów.

Tabela 2. Zatrudnienie w LSSE na tle zatrudnienia w podregionie legnickim

Lata	Zatrudnienie w LSSE	Zatrudnienie w podregionie	Udział zatrudnienia w LSSE w zatrudnieniu w podregionie
2001	2 203	73 329	3,00%
2002	2 888	70 999	4,07%
2003	3 926	70 982	5,53%
2004	4 843	72 785	6,65%
2005	5 385	88 480	6,09%
2006	6 947	92 013	7,55%
2007	8 104	97 133	8,34%
2008	8 716	101 717	8,57%
2009	8 079	99 127	8,15%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych LSSE 2011 oraz Roczników Statystycznych Województwa Dolnośląskiego 2001–2009.

Porównując pierwszy i ostatni rok analizy, można zobaczyć, że udział zatrudnienia w LSSE w zatrudnieniu ogółem w podregionie wzrósł prawie trzykrotnie. W latach 2001–2004 widoczna była tendencja wzrostowa udziału zatrudnienia w strefie w ogóle zatrudnionych w podregionie, co towarzyszyło całościowemu wzrostowi zatrudnienia zarówno w strefie, jak i w podregionie, do niewielkiego spadku udziału zatrudnionych w strefie doszło w roku 2005. W kolejnym okresie, w latach 2006–2008, nastąpił dalszy wzrost udziału zatrudnienia w strefie, w roku 2009 zaś odnotowano znów niewielki spadek.

Rys. 4. Zatrudnienie w LSSE na tle zatrudnienia w podregionie legnickim

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych LSSE 2011 oraz Roczników Statystycznych Województwa Dolnośląskiego 2001–2009.

Generalnie dane o zatrudnieniu w LSSE na tle zatrudnienia w podregionie pokazują tendencję wzrostową, którą mówi o pozytywnym wpływie strefy na podregion ze względu na przyjętą zmienną.

4.2. Inwestycje w regionie a inwestycje w LSSE

Analizę nakładów inwestycyjnych w LSSE na tle nakładów inwestycyjnych w podregionie legnickim przedstawia tab. 3.

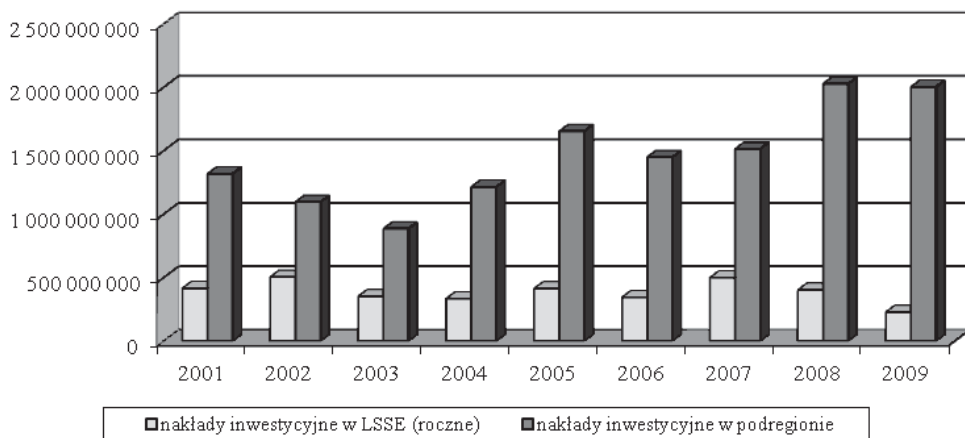
Tabela 3. Nakłady inwestycyjne w LSSE oraz w podregionie legnickim

Lata	Nakłady inwestycyjne w LSSE	Inwestycje roczne zrealizowane w LSSE	Nakłady inwestycyjne w podregionie	Udział inwestycji w LSSE w inwestycjach w podregionie
2001	1 173 249 006	416 046 293	1 319 400 000	31,53%
2002	1 678 973 353	505 724 347	1 096 400 000	46,13%
2003	2 031 903 233	352 929 880	886 300 000	39,82%
2004	2 366 854 700	334 951 467	1 215 600 000	27,55%
2005	2 780 609 691	413 754 991	1 654 200 000	25,01%
2006	3 125 563 115	344 953 424	1 449 800 000	23,79%
2007	3 625 704 090	500 140 975	1 514 600 000	33,02%
2008	4 028 944 423	403 240 333	2 028 200 000	19,88%
2009	4 257 560 490	228 616 067	2 004 100 000	11,41%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych LSSE 2011 oraz Roczników Statystycznych Województwa Dolnośląskiego 2001–2009.

W całym analizowanym okresie udział inwestycji zrealizowanych w LSSE w inwestycjach w całym podregionie zmalał o ponad 20%. W roku 2002 udział ten wyniósł 46,13% i w porównaniu z rokiem poprzednim wzrósł o 14,6%. Tak wysoki udział nakładów wziął się najprawdopodobniej z dość niskiej wartości ogółu inwestycji zrealizowanych w całym podregionie, jak również z wysokiego rocznego poziomu inwestycji w strefie. W LSSE do tak dużego wzrostu nakładów w 2002 r. przyczyniły się z pewnością działania firmy Volkswagen Motor Polska Sp. z o.o., która zwiększyła swoje nakłady w stosunku do roku ubiegłego o ponad 287 mln zł. Ponadto kooperant Volkswagena – firma Sitech Sp. z o.o. również przyczyniła się do tego wzrostu, dokładając prawie 81 mln zł do wielkości inwestycji zrealizowanych w strefie. Rok 2003 to prawie 40% udział inwestycji strefowych w inwestycjach podregionu. Mimo dużo niższych niż w roku poprzednim nakładów w strefie ich udział w ogóle inwestycji w podregionie w dalszym ciągu był spory ze względu na niską wartość nakładów inwestycyjnych podregionu ogółem, które wyniosły niecałe 887 mln zł. W kolejnym roku utrzymywała się tendencja spadkowa i tym razem udział ten zmniejszył się do 27,55%. Mimo podobnej do roku 2003 wielkości inwestycji zrealizowanych w LSSE udział ich w nakładach w analizowanym regionie

był mniejszy ze względu na dużo wyższe nakłady inwestycyjne poniesione w wybranych powiatach, głównie w powiecie polkowickim i mieście Legnica. Rok 2005 to dalsze utrzymanie tendencji, a nawet jej pogłębienie o 2,54%. Mimo że inwestycje w strefie wzrosły za sprawą utworzenia podstrefy w Środzie Śląskiej i Złotorii, ich udział w ogóle inwestycji w podregionie się nie zwiększył. Spowodowane było to włączeniem do analizy wartości nakładów poniesionych w powiecie średzkim, które w 2005 r. wyniosły 175,7 mln zł, jak również zwiększeniem nakładów w powiecie bolesławieckim o ponad 220 mln zł. W roku 2006 udział inwestycji strefy zmalał do 23,79%. Inwestycje w LSSE zostały zrealizowane na niecałe 345 mln zł, jednak wartość zmiennej w podregionie była wciąż wysoka – 1,45 mld zł. W roku 2007 tendencja się zmieniła i udział wartości nakładów strefy w podregionie wzrósł do 33,02%. Stało się to za sprawą wysokiej wartości inwestycji zrealizowanych w LSSE, która wyniosła ponad 0,5 mld zł. Nakłady z pewnością wzrosły w związku z utworzeniem nowych podstref, także w już istniejących podstrefach inwestorzy poczynili spore wydatki inwestycyjne. Rok 2008 charakteryzował się największym jak dotychczas spadkiem udziału analizowanej zmiennej w całym badanym okresie, bo aż o 13,14%. Nakłady, jakie poczynili inwestorzy strefy, były mniejsze o ponad 97 mln zł, a nakłady zrealizowane w podregionie wzrosły do ponad 2 mld. We wszystkich powiatach odnotowano wzrost nakładów inwestycyjnych, z wyjątkiem złotoryjskiego, w którym nastąpił niewielki spadek o 9,9 mln zł. W roku 2009 spadek udziału inwestycji w LSSE w inwestycjach w podregionie legnickim uległ pogłębieniu – zmalały one do 11,41%. Przyczyn należy upatrywać w utrzymaniu się wysokiego poziomu inwestycji w podregionie przy jednoczesnym spadku inwestycji w strefie, które w danym roku wyniosły niecałe 229 mln zł.

Rys. 5. Nakłady inwestycyjne w LSSE na tle inwestycji w podregionie legnickim

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych LSSE 2011 oraz Roczników Statystycznych Województwa Dolnośląskiego 2001–2009.

Analiza całego badanego okresu zdecydowanie pokazuje, że wybrana zmienna w LSSE nie wpływa pozytywnie na rozwój gospodarczy podregionu legnickiego.

5. Zakończenie

SSE w Polsce istnieją już od prawie 17 lat. Dotąd na mapie Polski znaleźć można 14 stref ulokowanych w różnych częściach kraju. Z założenia ich istnienie warunkowane było koniecznością wsparcia obszarów, które szczególnie boleśnie odczuły proces transformacji systemowej. Strefy pomóc miały w walce z bezrobociem, w zagospodarowaniu obszarów zdegradowanych gospodarczo oraz w poprawie ich konkurencyjności w stosunku do obszarów rozwiniętych. Ważną przesłanką ich tworzenia była chęć odejścia od monofunkcyjności na pewnych terenach, czego przykładem jest Legnicka Specjalna Strefa Ekonomiczna – miała się stać alternatywą dla przemysłu miedziowego, podobnie jak Mielecka SSE, która powstała na terenie państwowego przedsiębiorstwa zakładów lotniczych. Mimo że strefy są stosunkowo nowym i w pewnym sensie jeszcze niedojrzałym instrumentem polityki regionalnej, mają zarówno wielu zwolenników, jak i przeciwników.

Udział inwestycji zrealizowanych w LSSE w inwestycjach w podregionie legnickim na początku analizowanego okresu był bardzo duży (w roku 2002 było to ponad 46%). Kolejne lata pokazały, że inwestycje w podregionie rosną szybciej mimo przyrostu nakładów ponoszonych przez inwestorów w strefie, co ewidentnie obrazują wartości z dwóch ostatnich analizowanych lat.

Rozpatrując wpływ zatrudnienia w LSSE na liczbę pracujących w całym podregionie, zaobserwować można odwrotną tendencję niż w przypadku nakładów inwestycyjnych. Udział zatrudnienia w strefie ma wpływ na zatrudnienie w podregionie, jednak wartość ta jest niewielka. Pomimo ogólnej tendencji wzrostowej udział zatrudnienia w strefie w zatrudnieniu w całym podregionie nie przekracza 10%.

Najważniejsze wnioski z przeprowadzonej analizy wskazują na to, że mimo rosnącego udziału liczby pracujących w LSSE w liczbie pracujących w podregionie legnickim zatrudnienie w strefie wywiera niewielki wpływ na rozwój gospodarczy podregionu pod względem badanej zmiennej. Ponadto wielkość nakładów inwestycyjnych zrealizowanych w strefie w początkowych analizowanych latach wywierała duży wpływ na wielkość nakładów inwestycyjnych wybranego podregionu. Niestety tendencja charakteryzująca ten udział jest w ostatnich latach wyraźnie spadkowa, zatem można sądzić, że obecnie to inwestorzy będą czerpać korzyści płynące z funkcjonowania w strefie niż sam podregion.

Podsumowując należy stwierdzić, że przeciwnicy istnienia SSE mogą dodać do argumentów przeciwko ich funkcjonowaniu także najważniejsze wskaźniki makroekonomiczne. Zwolennikom pozostaje fakt, że inwestorzy – głównie zagraniczni – przyczyniają się transferu technologii i metod zarządzania, co widoczne jest w LSSE w branży motoryzacyjnej.

Literatura

- Brezdeń P., Spallek W. [2008], *Specjalne strefy ekonomiczne w przestrzeni gospodarczej województwa dolnośląskiego*, Prace Komisji Geografii Przemysłu nr 10, Warszawa–Kraków.
- Cieślik A. [2005], *Geografia inwestycji zagranicznych. Przyczyny i skutki lokalizacji spółek z udziałem kapitału zagranicznego w Polsce*, Wyd. Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa.
- Gibuła R. [2004], *Inwestycje w Legnickiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej jako efekt strategii globalnej przedsiębiorstw*, Prace Naukowe AE we Wrocławiu nr 1066, Wyd. AE, Wrocław.
- Lizińska W. [2010], *Napływ kapitału zagranicznego do Polski i jego udział w kształtowaniu zatrudnienia – ogółem i w sektorze rolno-żywnościowym*, Stowarzyszenie Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu, Roczniki Naukowe, t. IX, z. 3.
- Matykowski R., Tobolska A. [2009], *Funkcjonowanie zakładów przemysłowych XXI wieku na przykładzie Swedwood Poland i Volkswagen Motor Polska Sp. z o.o. Analiza dojazdów do pracy*, Prace Komisji Geografii Przemysłu nr 14, Warszawa–Kraków.
- Kołomycew A. [2008], *Tarnobrzaska Specjalna Strefa Ekonomiczna jako instrument wspierania rozwoju lokalnego (na przykładzie powiatu tarnobrzeskiego)*, Zeszyty Naukowe Zakładu Europeistyki WSiZ w Rzeszowie nr 2 (7).
- Popławski M. [2009], *Aktywna polityka państwa we wspieraniu inwestycji zagranicznych w Polsce w latach 1989–2007*, [w:] *Funkcjonowanie gospodarki polskiej po 20 latach transformacji*, red. D. Kopycińska, Print Group, Szczecin.
- www.bip.ug.polkowice.pl [17.07.2011]
- www.gazetawroclawska.pl [8.07.2011].
- www.lsse.eu [21.07.2011].
- www.mg.gov.pl [17.03.2011]
- www.polkowice.pl [17.07.2011].
- www.sitech-sitztechnik.de [8.07.2011].
- www.vwmp.com.pl [14.07.2001].

THE INFLUENCE OF LEGNICA SPECIAL ECONOMIC ZONE ON THE ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE LEGNICA SUBREGION

Summary: Special economic zones are relatively new country's regional policy tool. For years there has been a discussion between its followers and opponents. The article is a trial of an assessment of the Legnica Special Economic Zone influence on the Legnica subregion development 2001–2009. In the analysis there were taken two variables: the employment and the investment level. The comparative analysis of the taken variables in comparison to their equivalents in the whole subregion allows to state that the zone influence on the economic development of the subregion is minor. There were also taken into consideration data about the workplaces made at three largest investors in the zone where the real level of employment was definitely higher than the declared.

Keywords: Legnica Special Economic Zone, comparative analysis, employment level, investment level, economic development.